

Pla de Sanejament de Barcelona

**Planificació sostenible i adaptada al canvi climàtic
de les actuacions de clavegueram, col·lectors,
dipòsits pluvials i drenatge urbà**

INFORME DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA

Sessió de participació 14 de març de 2021

Índex

1. Programa i metodologia de la sessió.....	3
1.1 Programa de la sessió.....	3
1.2 Metodologia de treball.....	3
2. Resultats de la sessió	5
2.1 Resultat de les dinàmiques participatives de benvinguda	5
2.2 Resultat en els grups de treball	6
3. Conclusions en Plenari i tancament de la sessió.....	10

1. Programa i metodologia de la sessió

1.1 Programa de la sessió

La sessió s'ha desenvolupat seguint la següent estructura:

HORA	PART	PROGRAMA	RESPONSABLE
18:00h	1	Benvinguda	AnthesisLavola
18:05h		Obertura institucional i presentació de la sessió	Carme Ruiz, Comunicació i Participació. Ecologia Urbana
18:10h		Dinàmiques participatives de benvinguda	AnthesisLavola
18:20h		Informació sobre el Pla de Clavegueram	Alejandro Ortiz. Barcelona Cicle de l'Aigua SA
18:55h	2	Dinàmiques participatives de treball	AnthesisLavola
19:40h		Plenari i posada en comú	AnthesisLavola
20:00h		Tancament de la sessió	Carme Ruiz, de Comunicació i Participació. Ecologia Urbana

1.2 Metodologia de treball

La sessió de treball s'ha dissenyat en dos moments diferenciats:

- Una primera part informativa durant la qual l'equip de BCASA ha fet una exposició dels principals aspectes del Pla de Sanejament de la Ciutat
- Una segona part de debat, durant la qual s'han recollit valoracions i aportacions de la ciutadania a partir de la proposta de diferents dinàmiques participatives.

Primera part:

a) Preguntes de feedback

Abans de l'exposició es va preguntar a les persones assistents sobre què creien que era important en el Pla i en finalitzar es va demanar que destaquessin el més sorprenent de l'exposició.

b) Exposició del Pla

Per comunicar la informació del Pla es va fer amb un PowerPoint de presentació per part de Alejandro Ortiz, Director de projectes i obres de BCASA.

Segona part:

a) Organització dels grups de treball

Per a dur a terme el debat i les dinàmiques participatives, donada la participació i assistència d'aquesta sessió, s'ha mantingut el grup complet i no s'han organitzat dos grups de treball com es plantejava.

En la sessió es comptava amb la presència de 3 representants de BCASA, la representant d' Ecologia Urbana, 2 persones dinamitzadores d'AnthesisLavola i un nombre variant de representants de la ciutadania.

De les persones representats de la ciutadania, que en algun moment, han arribat fins a 18 persones, només 8 han contribuït en la part més participativa de la sessió quedant la resta com oients, per aquesta raó, s'ha mantingut un únic grup durant tota la sessió.

Les aportacions durant la presentació del Pla, han estat arreplegades en l'aplicació Mentimeter i les intervencions de la part dinamitzada, han estat recollides dins d'una pissarra de l'aplicació Miro.

b) Plantejament del debat en petits grups de treball

El debat s'ha originat a partir del plantejament de quatre dinàmiques fetes en plenari. Els objectius de cada dinàmica van ser:

- Dinàmica 1:
Recollir valoracions i opinions crítiques sobre quines haurien de ser les prioritats del Pla en relació als dipòsits i els col·lectors.
- Dinàmica 2:
Recollir informació sobre quins són els coneixements que es tenen en relació als problemes de sanejament.
- Dinàmica 3:
Recollir valoracions i/o aportacions que puguin facilitar una estratègia a l'hora de prendre decisions sobre com comunicar el Pla al conjunt de la ciutadania.
- Dinàmica 4:
Recollir aportacions sobre quins haurien de ser els usos prioritaris destinats al paviment superior dels dipòsits que puguin beneficiar al conjunt de la ciutadania.

c) Posada en comú

Aquest apartat no ha sigut necessari en aquesta sessió, ja que s'havia mantingut un únic grup de treball.

d) Tancament de la sessió

Un cop finalitzada la posada en comú, així com l'espai de preguntes obertes i de ronda d'opinions, s'ha donat per tancada la sessió de treball.

2. Resultats de la sessió

En aquest apartat es presenten les aportacions realitzades al llarg de tota la sessió. La informació obtinguda s'organitza en subtemes en funció de cada un dels àmbits temàtics tractats, i de manera agregada per al conjunt de grups de treball desenvolupats.

La metodologia utilitzada ha permès que el debat fluís aportant crítiques constructives, suggeriments i pluges d'idees a partir de les qüestions plantejades per les persones dinamitzadores. En tot cas s'ha tingut cura per contrastar amb les persones del grup si existia consens o no davant de cada un dels comentaris o aportacions realitzades això ha provocat la principal font de conversa. En general el debat ha estat ric i fluid.

Seguidament s'exposen els principals aspectes destacats en cada una de les dinàmiques de participació proposades durant la sessió.

2.1 Resultat de les dinàmiques participatives de benvinguda.

Quines paraules imprescindibles haurien de sortir en el redactat del Pla?

Aquesta pregunta s'ha formulat en el plenari a mode d'obertura de la sessió i per trencar el gel entre les persones assistents. Totes elles havien d'escriure els conceptes que creien que serien imprescindibles en el Pla que es presentaria a continuació.

Els conceptes citats s'han mostrat en un núvol de paraules utilitzant l'aplicació Mentimeter que cada persona participant utilitzava des de qualsevol dispositiu amb connexió a internet. El resultat final s'ha mostrat de la següent manera:

En aquesta sessió hi ha termes que difereixen respecte a l'anterior, tot i que molts sí que coincideixen. Sorprenentment, l'associació més repetida amb el Pla és la paraula 'neteja', probablement perquè la ciutadania en general, associa el clavegueram amb la recollida de les aigües residuals i la neteja de la ciutat, sense conèixer la seva vessant de protecció al medi receptor.

El grup de participants no eren persones expertes en el tema, el que ha suposat un debat menys tècnic i més a peu de carrer, que ha sigut enriquidor per molts aspectes.

Anota una debilitat o una amenaça de Barcelona respecte al sanejament

Aquesta pregunta s'ha formulat en el plenari també utilitzant l'aplicació Mentimeter i ha motivat les següents aportacions:

Són molt similars a les obtingudes en la primera sessió, però lleument més centrades en la vida de les persones dins de la ciutat, com mostra la incidència en problemes del clavegueram com pudors, plagues o les inundacions. A part d'això, es mostra altament coincident, el repte degut a l'augment de la densitat a la població de Barcelona.

Anota allò que més t'hagi sorprès de la presentació

Igual que l'anterior pregunta, aquesta s'ha formulat en el plenari, també utilitzant l'aplicació Mentimeter i ha motivat les següents aportacions (agrupades per coincidència):

El grup inclou dins de les respostes, apart del que més els hi ha sorprès, el que han trobat a faltar quan s'ha parlat del PEU. El més impactant per a les persones representants de la ciutadania, són aspectes com l'alta inversió que cal fer, que es desdobli un tram molt petit o que únicament hi hagi dos dipòsits a Urgell.

2.2 Resultat en els grups de treball

Dinàmica 1. Priorització entre dipòsits i col·lectors

En aquesta dinàmica s'ha demanat a les persones assistents que prioritzessin les obres entre els dipòsits i els col·lectors que s'inclouen en el Pla.

Es podia prioritzar entre:

- a. Dipòsits d'anti-inundacions
- b. Dipòsits d'anti-contaminació.
- c. Col·lectors de la xarxa primària o grans col·lectors.
- d. Col·lectors de la xarxa local.

El debat ha estat ràpidament concloent en què els 4 sistemes són altament importants, amb els següents comentaris:

- És complex prioritzar perquè cadascun és importat en la seva tipologia i cal tenir en compte l'impacte i benefici que suposen en cada cas.
- La prioritziació per interès individual es facilita ja que hi ha coses que afecten de prop només a alguns col·lectius.
- De manera global, s'entén que deixar de banda alguns d'aquests sistemes com a prioritaris, no té sentit ja que s'han de fer actuacions de manera paral·lela per a solucionar els problemes actuals de la xarxa de sanejament.

Consegüentment, la pissarra ha quedat finalment amb les 4 actuacions:

DIPÒSITS	G1	COL·LECTORS	G1
1. Dipòsits anti-inundacions Construcció de 38 dipòsits anti-inundacions (a més dels 12 ja existents).		Col·lectors de la xarxa primària o grans col·lectors	
2. Dipòsits anti-contaminació Construcció de 15 nous dipòsits anti-DSU, situats principalment a la façana marítima i façana de la llera del riu Besòs		Col·lectors de la xarxa local	

Dinàmica 2. Quins usos urbanístics creus més importants

Amb aquesta dinàmica es va demanar que les persones participants puntuessin de l'1 al 5 la importància dels possibles usos del sòl en la superfície de les instal·lacions.

El debat d'aquesta dinàmica ha resultat enriquidor i controvertit, ja que la prioritat en la necessitat d'alguns d'aquests usos no era compartida per totes les persones assistents.

Els pàrquings han resultat un punt de desacord, per exemple hi ha veïnes que consideren que són necessaris grans espais d'aparcament de cotxes per buidar els carrers d'aquests vehicles i alhora, facilitar l'aparcament dins de la ciutat, que és molt reduït. Altres representants ciutadans, per contra, argumenten que unes 'poques places no canvien res' i que el que cal fer és reduir l'ús del vehicle. S'arriba a l'acord amb una solució compartida com podria ser prioritzar que aquestes zones esdevinguin la combinació de llacs, fonts i pàrquings.

Els espais com zones verdes amb plantes i zones blaves amb punts d'aigua, es consideren essencials, de cara a mitigar la calor a la ciutat, així com aprofitar els avantatges d'aquests espais que generin entorns més sostenibles i netegin l'aire de la ciutat. Comenten que com a ciutadanes, troben a faltar dins de la ciutat, arbres i plantes en molts barris. Aquesta categoria acaba puntuada amb un 5, mostrant la seva alta importància.

De la mateixa manera, es contrasta la idea de pensar en el futur i la previsió de quantitat de cotxes elèctrics, que es preveuen molt nombrosos en uns pocs anys, i per tant, necessitaran de punts de recàrrega a Barcelona.

Així mateix, es veuen interessants les aules ambientals com a punts d'informació, sensibilització i educatius per a la ciutadania, afavorint la promoció de bons hàbits sostenibles. Per avançar cap a una ciutat ambientalment més responsable i socialment més justa. Tot i les molèsties que puguin generar les obres i altres processos transformadors.

L'ús urbanístic que menys s'ha valorat com a important, ha estat el d'aprofitar el sòl per amfiteatres.

La puntuació que es va acordar a través del debat va resultar la següent:

4	Pàrquing
1	Amfiteatre
4	Llac i font
5	Parcs, viviers
5	Zona de recàrrega de vehicles elèctrics
5	Combinació de llac, font i pàrquing
4	Centres esportius, camp de futbol, bàsquet, rocòdrom
4	Aules ambientals

Dinàmica 3. Quins són els problemes de sanejament

En aquesta pregunta s'ha volgut promoure l'aportació d'idees per a bones pràctiques relacionades amb els correctes usos de la xarxa de clavegueram. Aquestes, es relacionen amb el que podem fer des de casa, des del carrer o inclús a nivell cívic. Es comenten les següents idees:

- *Evitar llençar les tovallolletes pel WC*
- *Evitar llençar els olis ja que són altament contaminants*
- *No tirar les puntes de cigarreta al terra, ja que arriben al clavegueram*
- *Vigilar amb els productes de neteja, que contenen productes molt contaminants*
- *Posar els embornals davant dels passos de vianant ja que millora la seva accessibilitat i la seva practicitat, tenint el compte la direcció del corrent de l'aigua per evitar l'acumulació d'aigua*
- *No tirar l'aigua amb sabó de fregar al carrer, perquè rellisca i és perillós per als vianants*

Dinàmica 4. Com ho fem arribar a la ciutadania

En aquesta part del debat es demana plantejar preguntes amb els inicis de què, com, qui, quan

i per a què.

L'objectiu és generar aquestes preguntes per plantejar com fer arribar a la ciutadania aquestes noves actuacions i bones pràctiques.

Després de diversos comentaris, s'noten preguntes de les aportacions que es van fent, ja sigui obrint debat amb les opinions, fent afirmacions o proposant preguntes,

El debat se centra especialment en dos eixos interrelacionats: la comunicació i la promoció de nous hàbits envers les accions que s'han de dur a terme.

Les preguntes obtingudes són:

Com ho fem arribar a la ciutadania (Noves actuacions i bones pràctiques)	
Genera preguntes amb aquest inicis:	
Què	<p>Què és important que comuniquem?</p> <p>Què DEBEM comunicar?</p> <p>Què pot provocar el canvi de mentalitat?</p>
Com	<p>Com fem que millori la comunicació per a que arribi a tothom?</p> <p>Com fem notar la importància del clavagueram?</p> <p>Com posar en valor la xarxa?</p> <p>Com garantir la qualitat ambiental?</p> <p>Com pasar de persones afectades a persones beneficiades?</p> <p>Com tenir en compte la facilitació de veïns i veïnes per conviure amb les obres?</p>
Qui	<p>Qui/quins canals són millor per fer-ho amb el Pla?</p> <p>Qui ha de fer aquesta comunicació?</p> <p>Quin canal?</p> <p>A qui s'ha de dirigir?</p>
Quan	<p>Quan es fan les campanyes?</p>
Per a què	<p>Per a què és important parlar del clavagueram?</p> <p>Per a quin motiu no es comuniquen les virtuts del clavagueram?</p>

Comunicació:

Es debat la importància de la comunicació de les accions que es duen a terme a la ciutat, que per a les ciutadanes sembla insuficient ja que no sempre percep que li arriba tota la informació. No obstant això, des de l'Ajuntament es fan aquestes comunicacions per diversos canals a través de campanyes molt extenses. Totes les persones participants estan d'acord en què certament, s'haurien de comunicar els beneficis i el que evitarem actuant a temps, defensant que la informació i sensibilització són primordials, tant a petits com a grans.

En concret, es considera necessari seguir mantenint els avisos d'escala a mode de comunicació per avisar de les obres i dels temps d'aquestes, ja que són un canal eficient i que arriba.

A més a més, es proposen les preguntes de 'què és important que comuniquem' acompanyada d'una més general, que fa èmfasi en plantejar 'què devem comunicar', malgrat sigui important o no, ja que cal transparència i accés a la informació.

També surt dins d'aquesta part del debat, l'actual tancament d'alguns d'espais on es compartia molta informació i sensibilització en l'ús de la xarxa de clavegueram, així com es feien visites, que es troben aturades des de la Covid.

Canvi de mentalitat i nous hàbits:

L'altre eix que esdevé important en el debat, surt representat en preguntes com 'Què pot provocar el canvi de mentalitat?', 'Com posar en valor la xarxa?' o 'Com passar de persones afectades a persones beneficiades?'

Aflora la necessitat de tenir en compte el moment de les actuacions, així com ponderar la facilitat de convivència de les persones veïnes a aquestes accions de transformació de la via pública. Des d'obres que han tingut una major consideració amb les persones habitants de les molèsties, a través d'agents cívics per exemple, s'ha vist la necessitat d'implementar aquests processos empàtics malgrat puguin encarir lleument els costos de les obres, 'les obres són un èxit o un fracàs depenent de les mesures de compatibilitat de les vides dels habitants i la quotidianitat.'

Apareix la realitat de què la xarxa de clavegueram es té menys en compte, i esdevé poc valorada, ja que el seu funcionament és bo des de fa uns quants anys. Degut a aquest motiu, sembla ser que la gent es troba menys sensibilitzada amb la seva importància per a la gran ciutat. Es remarca per part de l'equip tècnic de BCASA, que 'les queixes per temes de clavegueram i les seves incidències, són poques'.

Per totes aquestes raons, en conclusió, tot i que es reconeix la molèstia que genera a persones veïnes, comerciants i altres tenir obres properes, s'entén com a necessari l'objectiu de millorar l'actual xarxa, la qual ha quedat enrederida respecte a les necessitats actuals i futures de la ciutat.

3. Conclusions en Plenari i tancament de la sessió

Després de les 4 dinàmiques, el debat es troba engegat i es parla de manera distesa i lliure.

A continuació, es dona la paraula a les persones assistents per tal de traslladar alguna pregunta o dubte a l'equip tècnic del projecte. Aprofitant el torn, s'ha preguntat:

- *Quin és el temps previst d'afectació per les obres del col·lector?*
L'equip tècnic respon que les obres les duu BIMSA, però que està previst que acabin al gener del 2022.
- *On es pot consultar el mapa actual del clavegueram?*
Comenten que al PDISBA hi és, que es pot veure, però no és una actuació feta com a tal per a la consulta del ciutadà de manera oberta.
- *Es contemplen actuacions en el clavegueram a totes les obres de llarga durada de la ciutat, com la del metro de Plaça Espanya?*
En concret, en aquesta del metro, no és el cas. No obstant, com s'ha dit, s'intenten fer coincidir les intervencions, reparacions o millores en la xarxa amb nous plans urbanístics o obres per altres temes, tant per reduir costos com l'afectació.
- *Han afectat els col·lectors les estructures del tren d'alta velocitat del Carrer Urgell?*
No és així, ja que en aquest cas, van per sobre de la xarxa.

Un altre tema que surt durant aquesta part, és la importància que tenen les xarxes de

clavegueram en els índexs de salut d'una ciutat. Es van trobar restes de Covid en aigües residuals, provinents de llars barcelonines, en dates anteriors a quan va sorgir la pandèmia. Es comenta que hi ha un projecte europeu per fer un estudi del que diu l'aigua del clavegueram de la ciutat, que actualment, es troba just a la meitat de les lectures que té previstes. El projecte és <https://www.scorewater.eu/>

Finalment, es tanca la sessió, s'agraeix la col·laboració dels participants. Es comenta que tota la informació de la sessió es publicarà a la plataforma decidim.barcelona i es convida a presentar noves propostes a través d'aquesta plataforma.